

Sygn. akt II K 895/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Łukowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Edyta Cieliszak

Protokolant st. sekr. sądowy Beata Siestrzewitowska

bez udziału prokuratora

po rozpoznaniu dnia 13 kwietnia, 30 maja, 27 lipca 2017 roku sprawy R. D. s. J. i G. z domu S. ur. (...) w O.

oskarżonego o to, że: w dniu 22 grudnia 2015 roku oraz w dniu 18 stycznia 2016r. w Ł., woj. (...), działając w krótkim odstępie czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził W. J. właściciela f-my PHU (...) do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w kwocie łącznej 118.124,22 zł, wprowadzając go w błąd co do zamiaru wywiązania się z warunków zawartych umów w ten sposób, że zlecił W. J. wykonanie transportu towaru, nie dysponując wystarczającymi środkami do uiszczenia ustalonej płatności z której nie wywiązał się pomimo prawidłowego wykonania zlecenia

tj. o przestępstwo z art. 286§1 kk w zb. z art. 12 kk

orzeka:

R. D. uniewinnia od popełnienia zarzucanego mu czynu, wydatkami obciąża Skarb Państwa.

sygn.akt IIK 895/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Łukowie ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 22 marca 2016r W. J. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą PHU (...) w Ł. złożył do Prokuratury Rejonowej w Łukowie doniesienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez R. D.- prezesa zarządu firmy (...) sp. z.o.o w B.. Z zawiadomienia k.1-2 wynika, że pokrzywdzony w grudniu 2015r i styczniu 2016r otrzymał od firmy (...) sp. z.o.o w B. zlecenie polegające na zrealizowaniu usług transportowych (zlecenia nr 0028/12/2015 z dnia 22.12.2015r , nr 0009/01/2016 z dnia 18 stycznia 2016r) a za wykonanie tych usług do Francji miał otrzymać wynagrodzenie w kwocie 28.000 Euro, na co zostały wystawione faktury nr (...) w dniach 12, 18, 19 stycznia 2016 i 8 lutego 2016. Wszystkie transporty zostały wykonane przez firmę pokrzywdzonego prawidłowo, jak wynika z zawiadomienia, bez zastrzeżeń i uwag, jednak firma (...) sp. z.o.o w B. nie zapłaciła za te usługi mimo kilkukrotnych obietnic. Pokrzywdzony skazał również, że w jego mniemaniu doszło do celowego oszukańczego działania jej prezesa R. D., bowiem w czasie zawierania umów z firmą pokrzywdzonego posiadał już nieuregulowane zobowiązania na rzecz innych podmiotów, opisane szczegółowo w zawiadomieniu-k.2.

Na dzień zawiadomienia szkoda W. J. wyniosła 27 735, 20 Euro tj 118.124,22 zł według kursu z tego dnia. Do zawiadomienia dołączone zostały dokumenty potwierdzające wykonanie usługi, faktury i wezwania do zapłaty- k.3-11.

Przesłuchany w charakterze świadka w toku postępowania przygotowawczego W. J. k.13v-14 potwierdził okoliczności podane w zawiadomieniu podając szczegóły transakcji, wykonywania zleceń. Transport wykonywany był z Litwy do Francji, faktury miały być zapłacone w ciągu 30 dni. Wartość transakcji wyniosła ogólnie 34 735,20 Euro brutto,

pokrzywdzony otrzymał zaliczkę w kwocie 7.000 Euro. Pokrzywdzony po upływie 30-dniowego terminu kontaktował się z pracownikiem firmy (...) sp. z.o.o w B. panią I. A. a następnie również z oskarżonym R. D., którzy informując o trudnościach firmy zapewniali o

tym, że należności zostaną uregulowane w najbliższym czasie. Na wezwaniu do zapłaty dołączonym do akt uwidoczniona jest według pokrzywdzonego inna kwota, obejmująca jeszcze dwie faktury za transport, przy czym za te dwie faktury firma (...) zapłaciła, ale nie uregulowała kwoty głównej za transport tj.27.735, 20 Euro brutto.

Okoliczności nie zapłacenia W. J. za 4 faktury potwierdziła w toku dochodzenia świadek A. F., księgowa dodając jednocześnie, że w chwili zawierania z nim umów kondycja finansowa spółki nie była zła, była dobra, w następnym czasie się pogorszyła z uwagi na opóźnienie w spłatach należności przez ich kontrahentów, świadek wskazała jednak (...)otrzymała od litewskiej firmy zapłatę za transporty wykonane przez pokrzywdzonego.

W toku dochodzenia zebrano również materiał dowodowy w postaci zeznań podatkowych CIT-8 firmy (...) sp. z.o.o w B. za 2015r k.50-51 a także sprawozdania finansowe tej firmy za 2015r i 2016rk. 58-99.

Z informacji ZUS k.104 wynika natomiast, że (...) sp. z.o.o w B. zalega z opłatą na Fundusz (...), Fundusz (...) i Fundusz (...)za okres od listopada 2015r do stycznia 2016r i za miesiące marzec, kwiecień, czerwiec, sierpień 2016r.

W oparciu o te dowody R. D. został oskarżony o to, że w dniu 22 grudnia 2015r oraz w dniu 18 stycznia 2016r w Ł. działając w krótkim odstępie czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził W. J. właściciela firmy PHU (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie łącznej 118 124,22 zł, wprowadzając go w błąd co do zamiaru wywiązania się z warunków zawartych umów, w ten sposób, że zlecił W. J. wykonanie transportu towaru, nie dysponując wystarczającymi środkami do uiszczenia ustalonej płatności z której nie wywiązał się pomimo prawidłowego wykonania zlecenia- to jest o przestępstwo z art.286§1kk w z w z art.12kk.

R. D. nie był dotychczas karany.

R. D. i w toku postępowania przygotowawczego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień.

Na rozprawie również nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i wyjaśnił, że z firmą (...) współpracował od długiego czasu i wykonywał on wiele zleceń dla (...), jak również (...) wykonywała transporty dla firmy pokrzywdzonego, wiele było zleceń i były one regulowane. Jako prezes zarządu firmy nie wiedział o wszystkich zleceniach, bo było ich dużo i nie o każdym miał szczegółowe informacje, zajmowali się tym pracownicy. Firma (...) sp. z.o.o w B. specjalizowała się w transporcie wież wiatrowych a w pierwszym kwartale 2015r załamał się rynek po zmianie rządu, który wycofał się z ustaleń poprzednich władz, rynek energii odnawialnej się załamał, co było powszechnie znane i poruszane w mediach. Dlatego jeden z kontrahentów jego firmy nie uregulował w terminie należnych jej kwot, firma utraciła więc płynność finansową. Oskarżony wskazał, że jest to sytuacja przejściowa ponieważ jest w trakcie negocjacji, które pozwolą mu odzyskać tę płynność. Potwierdził, że firma ma zobowiązania finansowe, nieuregulowane płatności, sama też ma przysługujące jej wierzytelności. Z kwot, które wpływają na konto firmy w pierwszej kolejności regulowane było wynagrodzenie dla pracowników, podatki, należności wymagalne poczynając od najstarszych tak aby działalność firmy nie była nadmiernie zakłócona. Jeśli nie zawierałby w tym czasie nowych kontraktów to zdaniem oskarżonego firma mogłaby wpaść w jeszcze większe trudności. W chwili składania wyjaśnień trwały rozmowy z firmą (...) w W., która jest winna (...) ok. miliona starych złotych a kontrakt dotyczył transportu wież wiatrowych. Oskarżony podkreślał, że nie miał zamiaru nigdy nikogo oszukać, że pierwszy raz w czasie działalności firmy spotyka się z takim zarzutem, że dotknęły go, tak jak i innych przedsiębiorców z tej branży problemy, na które nie zawsze miał wpływ- „tak jak to jest w obrocie gospodarczym”. Stara się w drodze rozmów, w tym z firmami windykacyjnymi rozwiązać te problemy- wyjaśnienia R. D. k.185-186.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Wyjaśnieniom oskarżonego nie można odmówić wiary, zdaniem Sądu. Oskarżony w sposób logiczny i przekonujący wskazywał na trudności, które dotknęły firmę (...) sp. z o.o w B., w której jest prezesem zarządu. Okoliczności dotyczące zmian w polityce w zakresie warunków funkcjonowania i promowania energii odnawialnej, elektrowni wiatrowych po zmianie rządu były przedmiotem zainteresowania mediów i są powszechnie znane. R. D. podkreślał wielokrotnie, że nie miał zamiaru nikogo oszukać. Współpracował wcześniej w dłuższym czasie z firmą pokrzywdzonego i płatności były realizowane na bieżąco a W. J. okoliczności te potwierdził. Były też kompensaty, bowiem (...)wykonała dla pokrzywdzonego 3 transporty za które pieniądze od zlecającego otrzymała PHU (...) - zeznania W. J. k.187, otrzymali też zaliczkę w kwocie 7 tysięcy Euro. Na potwierdzenie swoich wyjaśnień R. D. złożył też dokumenty dotyczące prowadzonych postępowań sądowych, gdzie to (...) jest wierzycielem k.287-293 a także te dotyczące rozliczeń z pokrzywdzonym-k.198-270, w tym kompensaty k.268 i 269, 270 z lutego i czerwca 2016r. Złożył też dokumenty dotyczące należności wymaganych przez (...) wobec firmy (...) - 195-196. Wyjaśnienia jego oprócz dołączonych dokumentów znajdują również potwierdzenie w zeznaniach świadków A. F. i K. N..

Przekonujące dla Sądu i wiarygodne są też zeznania świadków - w tym pokrzywdzonego W. J., który opisał swoje kontakty handlowe z (...), współpracę, podał te dotyczące okoliczności powstania szkody, jej wysokości. Jego zeznania są w tym zakresie spójne, wzajemnie się uzupełniają z wyjaśnieniami oskarżonego. Stan faktyczny tj. fakt nie uregulowania należności ze strony (...) wobec pokrzywdzonego nie ulega bowiem żadnej wątpliwości.

Zeznania te nie mogą przesądzać jednak o winie oskarżonego.

Samo odczucie i stanowisko pokrzywdzonego, że czuje się oszukany, czy wykorzystany nie może dawać podstawy do uznania, że oskarżony zachowaniem swoim wypełnił dyspozycję art.286§1 kk.

Podobnie, jak wyjaśnienia oskarżonego należy ocenić bowiem zeznania A. F.- k.273-275 oraz K. N.- k.275-276. Z nich również wynika, że oskarżony i spółka którą zarządza (razem z K. N.) nie mieli zamiaru wyłudzenia, oszustwa na szkodę jakiegokolwiek kontrahenta. Świadczenie wskazywali na trudności związane z załamaniem rynku energii odnawialnej i elektrowni wiatrowych, na problemy z płatnościami zarówno z ich strony jak i ze strony ich kontrahentów. Szczegółową relację z racji pełnionej w firmie roli głównej księgowej przedstawiła w tym zakresie A. F.. Zarówno jej zeznania, jak też K. N. mają potwierdzenie w dokumentach złożonych do akt a ich relacje spójne, rzetelne i przekonujące, w powiązaniu z wyjaśnieniami oskarżonego, z którymi korelują są dla Sądu jak najbardziej wiarygodne.

Dowody z dokumentów zarówno zebrane w toku postępowania przygotowawczego jak też złożone przed Sądem nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności, nie zostały też zakwestionowane przez żadną ze stron.

Mając na uwadze tak oceniony materiał dowodowy Sąd uznał, że brak jest podstaw by uznać winę oskarżonego za udowodnioną. Zdaniem Sądu R. D. nie wyczerpał swoim zachowaniem znamion przedmiotowych a przede wszystkim podmiotowych tak aby możliwe stało się przypisanie mu czynu wyczerpującego dyspozycję art.286§1 kk.

Podstawowym kryterium rozgraniczenia czynu przestępnego z art.286§1kk od jedynie niewywiązania się z zobowiązania o charakterze cywilno-prawnym jest istnienie w chwili zawierania umowy wymaganego przez przepis karny zamiaru bezpośredniego o stosownym zabarwieniu (dolus coloratus). Oszustwo w rozumieniu wskazanego przepisu może być bowiem występkiem popełnionym tylko umyślnie, z zamiarem bezpośrednim kierunkowym, obejmującym cel i sposób działania. Nie każda zatem nierzetelna realizacja umowy cywilno-prawnej może stanowić przestępstwo z art.286§1kk. Procesowej weryfikacji wymaga w szczególności ustalenie, czy niemożność zapłaty wynikała z powodów obiektywnych, w tym takich przesłanek, jak choćby brak zapłaty określonych kwot pieniężnych na rzecz oskarżonego przez inne podmioty gospodarcze- tak między innymi Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 18 stycznia 2017r sygn akt IIAKa 256/16.

Podobnie Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 16 lutego 2017r w sprawie sygn.akt IIAKa 556/16 stwierdził, że nie każde bezprawie cywilne niesie za sobą odpowiedzialność karną osób fizycznych związanych z podmiotem ponoszącym odpowiedzialność cywilnoprawną. Może to nastąpić jedynie wtedy, gdy przy okazji działań

o charakterze cywilnoprawnym doszło do zrealizowania przez jakąś osobę wszystkich znamion przestępstwa ściśle określonych w ustawie karnej. Nie ma przy tym bezpośredniego powiązania bezskuteczności dochodzenia zasadnych roszczeń o charakterze cywilnoprawnym z odpowiedzialnością karną osób reprezentujących podmiot odpowiedzialny cywilnie, chyba że wykaże im się ponad wszelką wątpliwość zrealizowanie swoim zachowaniem znamion czynu zabronionego określonego w ustawie karnej. Dla przypisania przestępstwa oszustwa oprócz wykazania znamion strony przedmiotowej niezbędne jest również udowodnienie oskarżonemu zrealizowanie znamion podmiotowych tego występku.

W niniejszej sprawie nie sposób tego wykazać w sposób pewny i oczywisty po stronie oskarżonego.

Tylko na marginesie już należy stwierdzić, że pokrzywdzony wystąpił na drogę sądową domagając się zaspokojenia należności w postępowaniu cywilnym (czy też gospodarczym), wyrok w tej sprawie został wydany, był jedynie nieprawomocny w czasie prowadzenia tego postępowania. Nie jest zatem wykluczone, a nawet bardzo prawdopodobne, zaspokojenie jego roszczeń na tej właśnie drodze, właściwej zdaniem Sądu, zwłaszcza jeśli się zważy na dane wynikające z bilansów dotyczących spółki (...) i jej majątku (ewentualnie możliwe zaspokojenie ich chociażby w drodze egzekucji komorniczej).

Spółka (...) jest spółką kapitałową. Podkreślić należy, że niezrozumiałe jest postawienie zarzutu oszustwa jedynie R. D. . Jak jednoznacznie wynika zarówno z wyjaśnień oskarżonego, jak też zeznań byłej głównej księgowej A. F. oraz K. N., którym nie sposób odmówić wiary, jest to bowiem obiektywnie sprawdzalne w KRS, zarząd w tej firmie jest dwuosobowy . Oskarżony i K. N. podejmowali decyzje wspólnie (zeznania K. N. k.275), również w odniesieniu do transakcji z pokrzywdzonym a samodzielnie podejmować mogli zobowiązania finansowe jedynie do kwoty 20.000 zł. Obaj ponoszą zatem odpowiedzialność za prowadzenie spraw spółki.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd uniewinnił R. D. od popełnienia zarzucanego mu czynu a wydatkami na podstawie art.632 pkt 2 kpk obciążył Skarb Państwa.

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH

Strona (w przypadku wyroku warunkowo umarzającego postępowanie także pokrzywdzony) ma prawo do złożenia w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Oskarżony pozbawiony wolności, który nie ma obrońcy i - pomimo złożenia wniosku o doprowadzenie go na termin rozprawy, na którym ogłoszono wyrok - nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku, ma prawo do złożenia wniosku o sporządzenia na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku w terminie 7 dni od daty doręczenia mu wyroku.

Sporządzenie uzasadnienia z urzędu nie zwalnia strony od złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia. Wniosek składa się na piśmie wskazując:

- 1) oznaczenie organu, do którego jest skierowany, oraz sprawy, której dotyczy;
- 2) oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo;
- 3) treść wniosku, czy dotyczy całości wyroku czy też niektórych czynów, których popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu, bądź też jedynie rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu oraz oznaczenie oskarżonego, gdy wniosek nie pochodzi od oskarżonego;
- 4) datę i podpis składającego pismo (za osobę, która nie może się podpisać, pismo podpisuje osoba przez nią upoważniona, ze wskazaniem przyczyny złożenia swego podpisu).

Wniosek złożony przez osobę nieuprawnioną, po terminie lub którego braki formalne nie zostały uzupełnione w terminie przez wnoszącego nie zostanie przyjęty (art. 119, art. 422 § 1, § 2 i § 3)²⁾.

Od wyroku sądu pierwszej instancji stronom przysługuje apelacja (art. 444).

Apelację wnosi się na piśmie do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie 14 dni od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem (art. 428 § 1, art. 445 § 1).

Apelację co do winy uważa się za wniesioną przeciwko całości wyroku, a apelację co do kary uważa się za wniesioną przeciwko całości rozstrzygnięcia o karze i środkach karnych. Natomiast apelację co do środka karnego, środka kompensacyjnego albo przepadku uważa się za wniesioną odpowiednio przeciwko całości rozstrzygnięcia o środkach karnych albo o środkach kompensacyjnych albo o przepadku (art. 447 § 1-3).

W apelacji można podnosić zarzuty, które nie stanowiły lub nie mogły stanowić przedmiotu zażalenia (art. 447 § 4).

Podstawą apelacji nie może być błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia, oraz rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka, związane z treścią zawartego porozumienia w sprawie wydania wyroku skazującego, wymierzenia określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego lub rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu (art. 447 § 5).

Apelacja wniesiona po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo niedopuszczalna z mocy ustawy nie zostanie przyjęta (art. 429 § 1).

Oskarżony ma prawo do korzystania przy sporządzeniu apelacji z pomocy ustanowionego przez siebie obrońcy, a strona inna niż oskarżony może ustanowić pełnomocnika. Do czasu ustanowienia obrońcy przez oskarżonego pozbawionego wolności, obrońcę może ustanowić inna osoba. Apelacja od wyroku sądu okręgowego, która nie pochodzi od prokuratora lub pełnomocnika będącego radcą prawnym, powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata lub radcę prawnego. Wydatki związane z ustanowieniem obrońcy albo pełnomocnika ponosi strona, która go ustanowiła (art. 6, art. 83 § 1, art. 87 § 1, art. 446 § 1, art. 620).

Jeśli strona nie ma obrońcy albo pełnomocnika z wyboru, może żądać, aby wyznaczono obrońcę albo pełnomocnika z urzędu, w tym w celu dokonania określonej czynności, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia obrońcy albo pełnomocnika z wyboru bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Pełnomocnik z urzędu zostanie wówczas wyznaczony z listy pełnomocników. Wyznaczenie pełnomocnika z urzędu może zostać cofnięte, jeżeli okaże się, że nie istnieją okoliczności, na podstawie których go wyznaczono (art. 78 i art. 81a § 1 w zw. z art. 88 § 1 zd. drugie).

Udział obrońcy w postępowaniu nie wyłącza osobistego działania w nim oskarżonego, a udział pełnomocnika nie wyłącza osobistego działania w nim strony innej niż oskarżony (art. 86 § 2 w zw. z art. 88 § 1 zd. drugie).

Do biegu wskazanych powyżej terminów nie wlicza się dnia, od którego liczy się dany termin. Jeżeli koniec tego terminu przypadnie na dzień uznany ustawowo za dzień wolny od pracy, czynność można wykonać następnego dnia (art. 123 § 1 i § 3). Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem wnioski o sporządzenie uzasadnienia na piśmie lub apelacja zostaną złożone bezpośrednio w sądzie albo:

1. nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej;
2. nadane w polskim urzędzie konsularnym;
3. złożone przez żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, w dowództwie jednostki wojskowej;
4. złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu;

5. złożone przez członka załogi polskiego statku morskiego kapitanowi statku (art. 124).

1) należy wybrać właściwy zwrot;

2) podane w nawiasach przepisy oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, 2138 i 2261).